

Els supermercats disparen els preus dels aliments per compensar la seva despesa en mesures sanitàries

Els canvis en la demanda i una reducció de la mà d'obra al camp també influeixen en l'evolució dels preus

Clients en un supermercat durant la desescalada | Jordi Marsal/ACN

El preu dels aliments i les begudes no alcohòliques durant el mes d'abril a Catalunya va créixer un 3,9% respecte al mateix mes de l'any anterior, una variació que no es registrava des de 2013. Factors com un increment de la demanda o una reducció de la mà d'obra al camp durant l'estat d'alarma han influït en l'encariment dels productes, tot i que hi ha un altre factor que ha estat molt més determinant. Segons experts consultats per l'ACN, la inversió dels supermercats en mesures de prevenció davant la Covid-19 ha sigut l'element que més pes ha tingut a l'hora d'explicar la pujada de preus. Durant l'estat d'alarma, l'última baula de la cadena de distribució ha hagut d'incrementar tant els costos salarials com els logístics.

"Durant les últimes setmanes, els supermercats no hem fet l'agost, sinó que hem hagut de fer front al major repte logístic de la nostra història", assegura Ignacio García, director general de l'Associació Espanyola de Distribuïdors d'Autoservei i Supermercats (ASEDAS). En la mateixa línia s'expressa el professor col·laborador dels estudis d'Economia i Empresa de la UOC, Juan Carlos Gázquez-Abad, qui també recorda que l'increment dels preus abans de la crisi del coronavirus

se situava per sota el 2% interanual. "Els supermercats han fet un esforç molt important en matèria laboral, multiplicant torns i incrementant els costos salarials", diu. Alhora, "la compra de mascaretes i mampares protectores quan encara hi havia escassetat de material [...] o la reorganització de la mateixa superfície comercial han generat una despesa molt significativa", afegeix.

Per altra banda, els supermercats també s'han vist obligats a incrementar els preus arran del canvi en les preferències dels consumidors. "Durant les últimes setmanes, la gent no ha comprat productes exclusius, un fet que no ha sigut beneficiós pel marge de les empreses", segons comenta el director general d'ASEDAS. Per Gázquez-Abad, els resultats de Mercadona són un bon reflex de la situació que viuen els supermercats. Durant el mes de març, la cadena va registrar unes vendes rècord de 2.331 milions d'euros però va reduir el seu benefici un 95%, fins als 5 milions, segons va detallar en un comunicat intern.

Davant l'escenari actual, els experts coincideixen que l'increment de preus s'ha produït principalment en l'última part de la cadena de distribució. Malgrat tot, la majoria destaquen que l'import dels productes alimentaris ha evolucionat de forma "estable" i que la cadena ha aconseguit evitar escenes de desproveïment.

Els mercats majoristes parlen de "normalitat"

Els principals mercats majoristes d'aliments no han detectat increments desmesurats en el preu general dels productes i parlen de "normalitat". "Els canvis dels últims dies responen a tendències de mercat, exactament el mateix que passa quan hi ha vagues de productors o es donen factors climatològics que afecten la producció", assenyala Ingrid Buera, directora de negoci de Mercabarna.

Si bé és cert que alguns aliments han registrat importants increments en el preu respecte als dies previs a l'estat d'alarma, Buera recorda que tot plegat varia en funció de la llei de l'oferta i la demanda. Productes com les taronges o les peres -aliments frescos que tenen pell i es conserven més temps- s'han encarat un 35% i un 30%, respectivament, mentre que d'altres com el peix fresc -aliments que s'acostumen a consumir en restaurants- ha registrat baixades de preu de fins al 42%. Des de Mercabarna ressalten que "cada producte és un cas" i que, en moltes ocasions, les variacions s'han d'agafar amb pinces. "No és el mateix que un producte que val 0,5 euros s'encareixi un 50% que ho faci un que val 30 euros", diu Buera.

"Els distribuïdors ens acusen d'haver pujat els preus però això no és veritat"

El responsable nacional de la fruita dolça del sindicat Unió de Pagesos (UP), Bernat Ramon, lamenta que els distribuïdors justifiquin la pujada de preus perquè, segons assegurin, els productors els han incrementat. En realitat, assegura Ramon, segons dades de l'Observatori de Preus del Departament d'Agricultura, el preu està baixant per al pagès i "a la baula del majorista està incrementant". Així, entre març i abril ha suposat una pujada d'entre un 14 i un 19% a la butxaca del consumidor vers una disminució d'entre un 7 i un 9% a la del productor.

Unió de Pagesos no responsabilitza la crisi derivada de la Covid-19 d'aquesta situació, sinó que ho atribueix a la casuística de com està muntat el sistema. De fet, el sector de la fruita dolça a Catalunya ja acumula diverses campanyes consecutives amb pèrdues derivades del veto rus. Enguany aquesta situació es veu agreujada per l'increment dels costos de producció de fins a un 30% per la necessitat de dotar d'EPIs als temporers i també per garantir els protocols de seguretat durant la campanya de la fruita.

Tot plegat mentre les xifres apunten que, des que va començar el confinament pel coronavirus, ha augmentat el consum de fruita. En una fase inicial de l'actual campanya de la fruita, Ramon apunta que encara no saben com seran els preus d'aquest any i espera que hi hagi un increment de preu cap al productor, tot i que no hi ha massa esperances perquè les dos darreres

temporades la producció ha caigut a Europa i el preu no ha pujat per al pagès. En qualsevol cas, Ramon ha clarificat que estan "expectants i reivindicatius" perquè la pujada de preus es materialitzi.

Els consumidors alcen la veu

Segons una enquesta publicada el 22 de maig per l'Agència Catalana del Consum (ACC), gairebé la meitat dels catalans (43%) considera que ha patit un augment "injustificat" en el preu dels aliments frescos. Per altra banda, l'associació de consumidors Facua va realitzar un sondeig amb 11.000 persones on el 83% dels participants va afirmar haver detectat pujades de preus notables. "Creiem que hi ha empreses que han aprofitat una situació on el consumidor ha abaixat la guàrdia per reduir les ofertes i encarir la compra", assegura el representant de Facua, Rubén Sánchez.

Per aquest portaveu, la pujada de preus "no està justificada" i apunta directament als intermediaris. "Sabem que els petits agricultors no són els que més guanyen en aquesta crisi", diu. Tot i que Sánchez prefereix ser prudent sobre una intervenció de l'Estat sobre el preu de certs productes, sí que considera que el govern espanyol "hauria d'haver estat molt més atent a l'evolució de l'import dels aliments".

La tornada a la normalitat, tota una incògnita

Els experts coincideixen en apuntar que la tendència dels preus dels aliments acabarà canviant, tot i que no s'atreveixen a fer pronòstics. Per Ingrid Buera, de Mercabarna, la clau de tot plegat rau en l'obertura de restaurants i hotels, establiments on s'acostumen a consumir productes molt diferents dels que es cuinen a la majoria de llars. En qualsevol cas, la tornada a la normalitat està condicionada a l'aparició de nous rebrots i al descobriment d'una vacuna efectiva contra la Covid-19.

De moment, tot fa pensar que l'import dels productes seguirà la mateixa tendència dels primers mesos d'estat d'alarma. Segons l'Índex de Preus al Consum Avançat (IPCA), l'import dels aliments al conjunt de l'Estat ha crescut un 3,5% interanual al maig, més d'un punt per sobre els registres previs a l'arribada de la pandèmia. Que els aliments entrin en deflació encara queda lluny. "Haurem d'esperar que la situació estigui completament controlada i que el consumidor visqui en un estat de despreocupació total", conclou Gázquez-Abad.

[noticiadiari]2/202103[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/201655[/noticiadiari]
?[noticiadiari]2/203385[/noticiadiari]
??[noticiadiari]2/203378[/noticiadiari]
??[noticiadiari]2/203662[/noticiadiari]
??[noticiadiari]2/203817[/noticiadiari]